

Hodnocení územních plánů z pohledu udržitelného rozvoje (VURÚ) a dopadů na životní prostředí (SEA)

Evaluation of regional plans from the perspective of sustainable development and impacts on the environment

Bc. Marie Černohousová

Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní,
Studentská 84 532 10 Pardubice
m.cernohousova@seznam.cz

Klíčová slova

udržitelný rozvoj, územní plánování, územní plán, vyhodnocení udržitelného rozvoje území, Králíky

Keywords

sustainable development, town and country planning, local plan, sustainable development impact assessment, Králíky

Abstrakt

Tento článek se zaměřuje na územní plánování a s ním úzce spjaté procesy, zásady a nařízení při tvorbě územních plánů. Cílem je prozkoumat postupy, při nichž dochází k posuzování dopadů územních plánů na trvale udržitelný rozvoj a životní prostředí. Ve výsledku pak dojde ke zhodnocení dodržování těchto postupů u konkrétního územního plánu.

Abstract

This article focuses on the development of regional planning and closely related processes, policies and regulations. The aim is to analyse the processes involved in evaluating the impact on regional plans for sustainable development and environment. In conclusion, compliance of the processes in a specific regional plan is assessed.

Úvod

Tématem tohoto článku je Hodnocení územních plánů z pohledu udržitelného rozvoje (VURÚ) a dopadů na životní prostředí (SEA).

V České republice je proces územního plánování ve stavu neustálého rozvoje a zdokonalování. Je to dáno především tím, jak dochází k rozvoji životního komfortu a zvyšování kvality života obyvatelstva, které je především v oblastech výstavby. Jak se můžeme v různých publikacích dočíst, je třeba dbát na to, aby nedocházelo k narušení či v mnoha případech devastaci samotného životního prostředí pro příští generace. Toto vše můžeme najít právě v pojmu trvale udržitelného rozvoje, který má za úkol snižovat někdy i úplně eliminovat hrozby spojené právě s rozvojem životních a společenských potřeb obyvatelstva.

Hlavním úkolem tohoto článku je seznámit se s hodnocením jednotlivých faktorů a to hlavně z hlediska ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje území. Následující hodnocení, jsou buď součástí Územního plánu, anebo byla pro tyto účely samostatně vytvořena.

Cílem pak je odpovědět na následující otázky:

Je nastavený systém hodnocení územního plánu z hlediska trvale udržitelného rozvoje a dopadů na životní prostředí plně funkční? Či nedochází v něm k překrývání některých typů hodnocení a opomíjení některých aspektů života?

Jaké by se měly provést metodologické změny ve tvorbě VURÚ a SEA, případně v jejich vazbách tak, aby byl systém plnohodnotně funkční?

1. Charakteristika územního plánu města Králíky

Pro hodnocení jednotlivých dopadů na vybrané území z pohledu VURÚ A SEA bylo zvoleno město Králíky. Toto město se zhruba 44531 obyvatel se nachází v severovýchodní části Pardubického kraje, ze severní strany je obklopeno hranicí s Polskou republikou a také leží na pomezí krajů Pardubického a Olomouckého.

Z pohledu Politiky územního rozvoje spadá město do oblasti SOB3 Jeseníky - Králický Sněžník². V této oblasti jsou politikou územního rozvoje stanoveny níže uvedené kroky [2]:

¹ Údaj Český statistický úřad, Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2012, dostupný on-line: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/00002BD91A/\\$File/13011203.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/00002BD91A/$File/13011203.pdf)

² Oblast SOB3 pokrývá oblasti ORP Jeseník, Králíky, Rýmařov, Šumperk, Krnov a Bruntál. V této oblasti se projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje území, tj. významné rozdíly v územních podmínkách pro

- identifikovat hlavní póly a střediska ekonomického rozvoje oblasti a vytvářet zde územní podmínky pro zkvalitnění a rozvoj dopravní a technické infrastruktury, bydlení a občanského vybavení,
- vytvářet územní podmínky pro zlepšení dopravní dostupnosti území a příhraničních dopravních tahů,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj systému pěších a cyklistických tras a propojení systému se sousedním Polskem,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu, dřevozpracujícího průmyslu a ekologického zemědělství, zejména vymezením vhodných území pro tyto aktivity,
- vytvářet územní podmínky pro zemědělskou výrobu podhorského a horského charakteru, zejména vymezením vhodných území pro zatravnění a pastvinářství,
- prověřit možnosti využití rekreačního potenciálu horských masivů Jeseníku a Králického Sněžníku,
- řešit územní souvislosti napojení Jeseníků směrem na Ostravu.

2. Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území

Vyhodnocení vlivů se věnuje kapitola 8 ÚP, posouzení bylo provedeno pouze pro oblasti, které zasahují a jsou součástí Ptačí oblasti Králický Sněžník. Týká se to katastrálních území Dolní a Horní Lipka, Heřmanice, Červený Potok a Dolní Hedeč. Součástí tohoto šetření jsou i informace o tom, jak bylo respektován postoj k vyhodnocení vlivu na životní prostředí. V příloze B této práce je seznam sledovaných jevů a jejich vztah s územním plánem

Vyhodnocení přínosu územního plánu k naplnění priorit územního plánování[2].

Oblast Králické kotliny je podle Programu rozvoje Pardubického kraje jedním ze šesti mikroregionů Pardubického kraje se ztíženými podmínkami pro trvale udržitelný ekonomický rozvoj a vyžaduje soustředěnou podporu ze strany kraje. Z hlediska celkové koncepce rozvoje Pardubického kraje jsou Králicky chápány jako rekreační a turistické sídlo nadmístního významu. V současné době výrazně převažuje v řešeném území ochrana přírodních hodnot. Z tohoto důvodu je v návrhu územního plánu kladen důraz na zajištění zbývajících dvou složek trvale udržitelného rozvoje území, tzn. hospodářský rozvoj a s tím spojené udržení sociální soudržnosti[2].

příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, které svým významem přesahují území kraje. Zdroj:
http://portalup.glips.eu/ZUR/Aktualizace_zasad_uzemniho_rozvoje_Olomouckeho_kraje/vyhodnoceni_vlivu_na_uzrzelny_rozvoj_uzemi/pr07b.pdf

Podrobnější rozbor udržitelného rozvoje území je součástí územně analytických podkladů města Králíky³. Jsou zde zpracovány jednotlivé SWOT analýzy pro zhruba 10 oblastí. Jedná se o horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena životního prostředí, ochrana přírody a krajiny, zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa, veřejná dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení, rekreace a hospodářské podmínky. Součástí každé analýzy je klasické shrnutí všech silných, slabých stránek daného území a také příležitosti a hrozby v každé dané oblasti posuzování.

Následující tabulky, které jsou také součástí ÚAP, obsahují vyhodnocení vyváženosti pro jednotlivé pilíře trvale udržitelného rozvoje. Hodnota 0 vyjadřuje zápor (např. že se v dané oblasti nenachází) a hodnota 1 kladné hodnocení daného indikátoru. Celkové hodnocení pak vyjadřuje stav územních podmínek v daném pilíři (Plus – kladný, Mínus – záporný)

- **Vlivy na ŽP**

Tabulka 1: Hodnocení vyváženosti - Ekologický pilíř

Indikátor	Pilíř - Ekologický
Začlenění obce v chráněné krajinné oblasti	0
Existence zvláště chráněného území nad 10 ha	0
Existence NATURA 2000 –Evropsky významná lokalita	1
Existence NATURA 2000 – Ptačí oblast	1
Existence přírodních parků	1
Podíl lesů z celkové rozlohy obce	0
Koeficient ekologické stability	1
Znečištění ovzduší ročním překročením limitů oxidů dusíku (NOX)	1
Indikace překročení cílového imisního limitu (TV) pro ochranu lidského zdraví, bez zahrnutí přízemního ozonu (O3)	0
Celkové zhodnocení	PLUS

Zdroj ÚAP[3]

³ Zpracovatel aktualizace ÚAP je firma EKOTOXA s.r.o. – Ing. Kamil Plaček. Územně analytické podklady se zpracovávají podle zákona č. 183/2006 Sb. (Stavební zákon) a jeho prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb. (O územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti). ÚAP jsou v těchto ustanoveních nově vymezeným druhem územně plánovacích podkladů, které mají zjišťovat a vyhodnocovat stav a vývoj území a být jedním z podkladů pro pořizování politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace, jejích změn a pro rozhodování v území. Úkolem ÚAP je zjistit a vyhodnotit hodnoty území, limity využití území, záměry na provedení změn v území a problémy, které mají být řešeny v ÚPD a na jejich základě vypracovat rozbor udržitelného rozvoje území[3].

Z územního plánu byly vyjmuty oblasti s negativním vlivem na Ptačí oblast Králický Sněžník. V obcích, se zhoršenou technickou infrastrukturou (odvod a čištění odpadních vod, plynofikace) dojde k nápravě a tím i ke zlepšení dopadů na životní prostředí.

- **Vlivy na hospodářský vývoj**

Tabulka 2: Hodnocení vyváženosti - Ekonomický pilíř

Indikátor	Pilíř - Ekonomický
Počet dokončených bytů v letech 2009 -2011 v přepočtu na 1000 obyvatel.	0
Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva	0
Obsazená pracovní místa na 100 ekonomicky aktivních	0
Počet dosažitelných uchazečů na 1 volné pracovní místo	0
Počet ekonomických subjektů celkem na 1000 obyvatel v roce 2011	1
Počet ekonomických subjektů s 25 a více zaměstnanců na 1000 obyvatel v roce 2011	1
Podíl obyvatel v trvale obydlených bytech s plynem zavedeným do bytu	1
Podíl obyvatel v trvale obydlených bytech napojených na kanalizaci	1
Počet obyvatel k 31.12.2011	1
Index kupní síly v přepočtu na jednoho obyvatele	0
Celkové zhodnocení	PLUS

Zdroj ÚAP[3]

Územní plán vytváří lepší podmínky v oblasti cestovního ruchu a zpracování dřeva.

- **Vliv na sociální soudržnost společnosti obyvatel**

Tabulka 3: Hodnocení vyváženosti - Sociální pilíř

Indikátor	Pilíř - Sociální
Index vývoje počtu obyvatel 2011/2001	0

Index stáří obyvatel – podíl obyvatele nad 65 let a dětí do 14 let v roce 2011	1
Průměrný věk	1
Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním v roce 2011	0
Míra registrované nezaměstnanosti k 31.12.2011	0
Celkový přírůstek za rok 2011 na 1000 obyvatel	0
Denní obyvatelstvo bydlících v obci – podíl obyvatel nevyjíždějících za prací a do škol obce v roce 2011	1
Existence kulturní, sportovní, zdravotní vybavenosti a vybavenosti předškolním zařízením a základní školou v přepočtu na 1000 obyvatel.	1
Celkové zhodnocení	PLUS

Zdroj ÚAP[3]

Akceptace současných ploch a zařízení k tomuto určených, nové plochy navrhovány nejsou a to z důvodu malého počtu zastavitelných ploch.

3. Výsledky hodnocení vlivu ÚP na lokality soustavy Natura 2000

Posouzení a zhodnocení ÚP obce Králíky provedla, na základě zadání městem Králíky, Mgr. Jana Černá v červenci 2007 a je součástí přílohy č.1 ÚP. Šetření se provádělo na předem určených lokalitách, tyto místa si vytipovalo samo město. Jedná se o lokality určené k rekreaci (cca 11 míst - značeno Ri) v Heřmanicích a Horní Lipce a zhruba 31 pozemků na Červeném Potoce, Dolní Hedeči, Heřmanicích, Dolní a Horní Lipce. Charakteristika těchto oblastí je součástí přílohy A této práce. My si některé údaje z jejího šetření blíže přiblížíme právě v této kapitole.

Předmětem zkoumání byl především Chrástal polní a jeho biotop⁴ vázaný k Ptačí oblasti Králický Sněžník. Terénní šetření bylo zaměřeno na výskyt předmětů ochrany na lokalitách, tj. na[2]:

⁴ Soubor veškerých biotických (živých) a abiotických (neživých) činitelů, které vytvářejí životní prostředí určitého organismu nebo organismů. Pojem biotop se vždy vztahuje ke konkrétnímu druhu či společenstvu. Zdroj: Příroda.cz, dostupná on-line: <http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=118>

- osídlení hodnocených lokalit a jejich bezprostředního okolí chřástalem polním,
 - Lokality byly navštíveny ve večerních a nočních hodinách, kdy se nejčastěji ozývají tokajícím samci hlasitým voláním. Byla použita nahrávka hlasu tokajícího samce k vyprovokování přítomných, ale v tu chvíli se neozývajících samců. Poslechem byla zjišťována přítomnost/nepřítomnost volajících samců na lokalitě a v jejím bezprostředním okolí.
- ověření vhodnosti lokalit coby hnízdního biotopu chřástala polního.
 - Byl proveden zevrubný biologický průzkum lokalit s cílem klasifikovat míru vhodnosti přítomných biotopů pro hnízdění chřástala polního. Biotopy byly rozděleny na biotopy preferované, přijatelné a nevhodné.

Z výsledků tohoto šetření vyplývá, že na předem určených lokalitách určených k zalesnění nebyla přítomnost volajícího samce Chřástala polního zaznamenána. Pouze na dvou místech, ve vzdálenosti cca 450 metrů od daných lokalit, byl tento samec zaznamenán. Co se týká jeho biotopů tak byl z větší části na všech lokalitách shledán jako přijatelný, to znamená, že pokud by byly záměry ÚP realizovány, došlo by k poškození těchto biotopů. Dále zde bylo určeno zhruba 16 pozemků, kde jsou vlivy na výskyt biotopů a případně samce Chřástala polního pravděpodobné,

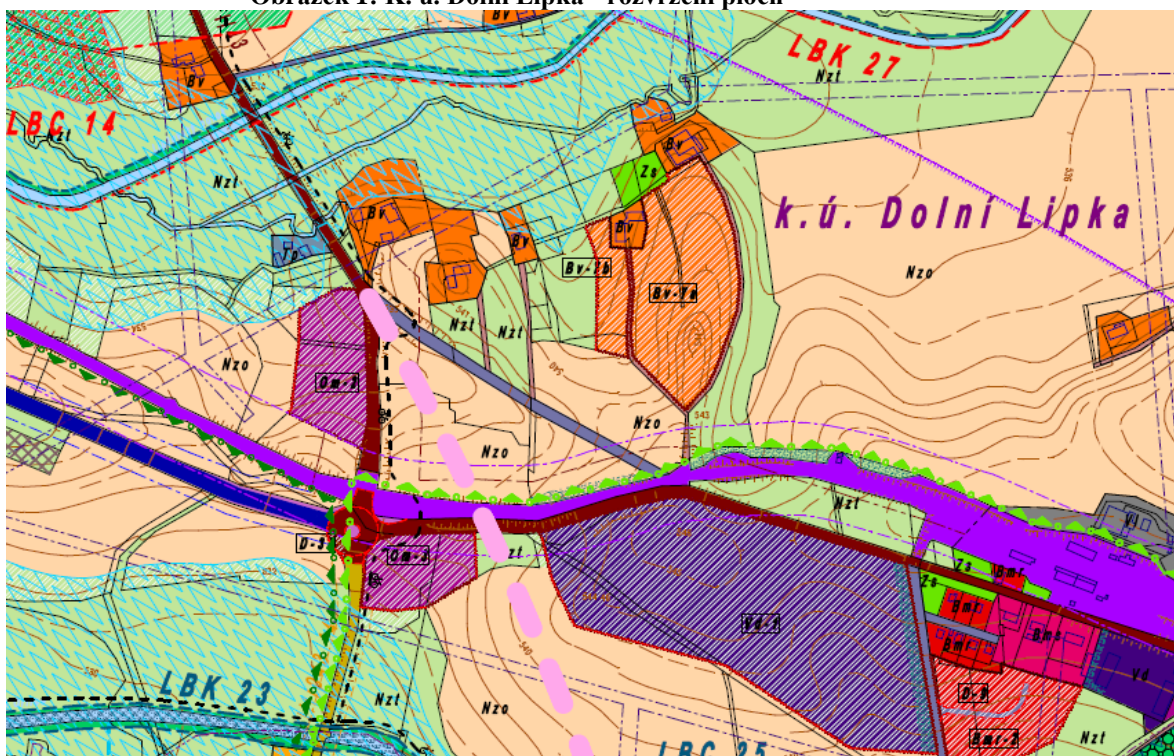
Také byly mapovány lokality určené k rekreaci, kde se také přímo výskyt samce nepotvrdil. Opět zde byly určeny oblasti, konkrétně Ri-10 a Ri-12, kde je preferovaný biotop. V případě Ri-10 se jedná o pastvinu s prameništěm, tato louka je významná i z botanického hlediska. U Ri-12 se jedná o nepravděpodobně sečenou louku s mokřadní vegetací, porostem vrb a dalších dřevin vázaných na vodu.

Z šetření bylo také vydáno upozornění, na části parcel 789/2, 755/1 a 755/5, kde se zalesnění nedoporučuje z důvodu botanicky a krajinářsky významné lokality.

3. Aplikace metodiky Čáповé na ÚP Králíky

Ve svém ÚP navrhuje město Králíky více jak 150 změn v daném katastrálním území. Jedná se jak o změny zahrnující novou výstavbu, tak i o změny počítající pouze s přestavbou daného území a tím změnou stávajícího funkčního využití. Jak již bylo řečeno, součástí řešení tohoto územního plánu je celkem 8 katastrálních území. Jedná se o Dolní Bořkovice, Dolní Lipku, Prostřední Lipku, Horní Lipku, Heřmanice, Červený Potok, Dolní Hedeč a Králíky. Z důvodu velkého množství těchto navrhovaných změn a rozsahu této práce, si danou metodiku aplikujeme pouze na některé změny týkající se katastrálního území Dolní Lipka. Na následujícím obrázku a tabulce je poloha a soupis dále řešených změn.

Obrázek 1: K. ú. Dolní Lipka - rozvržení ploch

Zdroj: Dokumenty – Územní plán[2]

Tabulka 4: Řešené změny v území

Bv -7a, Bv -7b	orná půda, trvalý travní porost	bydlení venkovského typu
Bv -8	orná půda, zbořeniště	bydlení venkovského typu
Bmr- 2	trvalé travní porosty	bydlení městského typu rodinné
Om -1	trvalé travní porosty, zahrada, orná půda	občanské vybavení –malá a střední komerční zařízení
Om -2	orná půda	občanské vybavení –malá a střední komerční zařízení
Om -3	orná půda , trvalé travní porosty	občanské vybavení –malá a střední komerční zařízení
Vd -1	orná půda	výroba a skladování – drobná a řemeslná výroba
Vz -3	trvalé travní porosty	výroba a skladování – zemědělská výroba
D -9	trvalé travní porosty	dopravní infrastruktura – silniční
D -10	orná půda	dopravní infrastruktura – silniční

D -11	ostatní plochy	dopravní infrastruktura – silniční
D -35	orná půda	dopravní infrastruktura – silniční

Zdroj: Územní plán města Králíky[2]

3.1. Zhodnocení vybraných změn z ÚP

Pro katastrální území Dolní Lipka je v územním plánu navrženo celkem 12 změn. V následující části provedeme zhodnocení těchto změn z hlediska trvale udržitelného rozvoje. K posouzení použijeme jednoduchou metodiku Čápové.

Hodnocení spočívá v tom, že se u každé problémové oblasti, popřípadě navrhované změny, provede posouzení na 5-ti stupňové škále(-2 až +2) u každého z pilířů. Následně se provedou součty u každého z těchto pilířů a vyhodnotí se celkové součty, totiž zda se jedná o výrazně udržitelnou změnu, mírně udržitelnou změnu, neutrální změnu, mírně neudržitelnou změnu či výrazně neudržitelnou změnu daného území.

- **Změna Bv 7a a Bv 7b**

Město navrhuje současně nezastavěné území použít na bydlení venkovského typu (cca 7 rodinných domů). Spolu s výstavbou je potřeba izolovat území od železniční trati a to pomocí pásu zeleně. Lokalita je přístupná ze současných účelových komunikací, je i možnost napojení na vodovodní a elektrické vedení. S plynofikací se počítá do budoucna. Odvod a čištění odpadních vod s DOČV s výpustí do Lipkovského potoka.

Tabulka 5: Zhodnocení změny Bv 7a a Bv 7b

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	+1	+1	+2
Sociální pilíř	0	+2	+1
Územní pilíř	0	-1	-1
Součet	0	+1	+2
Zhodnocení	Jedná se o mírně udržitelnou změnu.		

- **Změna Bv -8**

V současnosti také nezastavěné území, které také počítá s výstavbou bydlení (jeden rodinný dům). Lokalita dopravně a elektricky dostupná, voda pouze z vlastního zdroje, s plynofikací se nepočítá. Odvod a čištění odpadních vod s DOČV s výpustí do Lipkovského potoka.

Tabulka 6: Zhodnocení změny Bv-8

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	+1	+1	+2
Sociální pilíř	0	+1	+1
Územní pilíř	-1	-1	-2
Součet	0	0	0
Zhodnocení	Jedná se o neutrální změnu.		

- **Změna Bmr -2**

Jedná se o výstavbu nové bytové zástavby (9 rodinných domů), současně dojde i k vybudování dopravní komunikace v této lokalitě. Napojení na vodovodní a elektrické vedení, odpady řešeny místní ČOV, počítá se s plynofikací oblasti.

Tabulka 7: Zhodnocení změny Bmr -2

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	+1	+2	+3
Sociální pilíř	+1	+2	+3
Územní pilíř	0	-1	-1
Součet	+2	+2	+4
Zhodnocení	Jedná se o mírně udržitelnou změnu.		

- **Změna Om -1**

Plocha, kde se počítá s vybudováním malého a středního komerčního zařízení (výstavba zařízení občanského vybavení u hraničního přechodu s Polskou republikou, vhodná je zejména výstavba objektů maloobchodu a objektů pro veřejné stravování). Podmínkou je, že nesmí dojít

k porušení ochrany zdraví a musí být dodrženy limity hluku. Ostatní dopravní dostupnost je stejná jako v předešlém případě.

Tabulka 8: Zhodnocení změny Om -1

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	-1	+1	0
Sociální pilíř	-1	+1	0
Územní pilíř	0	-1	-1
Součet	-2	0	-2
Zhodnocení	Jedná se o mírně neudržitelnou změnu.		

- **Změna Om -2**

Charakteristika stejná jako v případě Om -1. Jedná se výstavbu zařízení občanského vybavení v prostoru mezi hraničním přechodem a křižovatkou státních silnic, doporučována je výstavba zejména komerčních objektů (maloobchod i velkoobchod), zařízení nabízející služby motoristům, apod.

Tabulka 9: Zhodnocení změny Om -2

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	-1	+1	0
Sociální pilíř	-1	+1	0
Územní pilíř	0	-2	-2
Součet	-2	-1	-3
Zhodnocení	Jedná se o mírně neudržitelnou změnu.		

- **Změna Om -3**

Viz. Om -1 a Om -2. Zde se jedná o výstavbu zařízení občanského vybavení v prostoru u křižovatky státních silnic, doporučována je výstavba zejména komerčních objektů maloobchod i velkoobchod), zařízení nabízející služby motoristům, apod.

Tabulka 10: Zhodnocení změny Om -3

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	-1	-2	-3
Ekonomický pilíř	0	+1	+1
Sociální pilíř	-1	+1	0
Územní pilíř	-1	-2	-3
Součet	-3	-2	-5
Zhodnocení	Jedná se o mírně neudržitelnou změnu		

- **Změna Vd -1**

Vybudování výrobního a skladovacího zázemí pro drobnou a řemeslnou výrobu (výstavba provozoven výrobních služeb (truhlářství, zámečnictví, sklenářství, tesařství, apod.) u silnice I. třídy na západním okraji současně zastavěného území Dolní Lipky). Při výstavbě je třeba dbát na architektonické řešení objektu a brát ohled na sousední obytnou zástavbu. Dopravně dostupná z místní komunikace, vybudování dopravního spojení jednotlivých objektů. Vlastní DČOV s vypouštěním do Tiché Orlice.

Tabulka 11: Zhodnocení změny Vd -1

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	0	+2	+2
Sociální pilíř	0	+1	+1
Územní pilíř	0	-2	-2
Součet	0	0	0
Zhodnocení	Jedná se o neutrální změnu.		

- **Změna Vz -3**

Vybudování výrobního a skladovacího zázemí pro zemědělskou výrobu na stávajícím travním porostu (rozšíření ploch zemědělské výroby u stávajícího areálu společnosti ZESPO s.r.o.). Dopravně přístupná, zásobování vodou z vlastních zdrojů, vlastní DČOV a je zde počítáno s plynifikací.

Tabulka 12: Zhodnocení změny Vz -3

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	-1	-1	-2
Ekonomický pilíř	+1	+1	+2
Sociální pilíř	+1	+1	+2
Územní pilíř	-1	-1	-2
Součet	0	0	0
Zhodnocení	Jedná se o neutrální změnu.		

- **Změna D -9**

Jedná se o výstavbu nové místní komunikace sloužící propojení jednotlivých stavebních parcel v lokalitě Bmr -2.

Tabulka 13: Zhodnocení změny D -9

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	+1	+2	+3
Sociální pilíř	+1	+2	+3
Územní pilíř	0	-1	-1
Součet	+2	+2	+4
Zhodnocení	Jedná se o mírně udržitelnou změnu.		

- **Změna D -10**

Jde o výstavbu účelové komunikace, z důvodu zpřístupnění bývalého hřbitova.

Tabulka 14: Zhodnocení změny D -10

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	0	+1	+1
Sociální pilíř	0	+1	+1
Územní pilíř	0	-1	-1
Součet	0	0	0

Zhodnocení	Jedná se o neutrální změnu.
------------	------------------------------------

- **Změna D -11**

Jedná se zlepšení dopravního spojení rozvojové plochy Bv -8 a jejích staveb podél státní hranice.

Tabulka 15: Zhodnocení změny D -11

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	0	-1	-1
Ekonomický pilíř	+1	+1	+2
Sociální pilíř	0	+1	+1
Územní pilíř	-1	-1	-2
Součet	0	0	0
Zhodnocení	Jedná se o neutrální změnu.		

- **Změna D -35**

Zlepšení dopravní a bezpečnostní situace výstavbou kruhového objezdu na silnici I/43 v Dolní Lipce.

Tabulka 16: Zhodnocení změny D -35

	Celkový stav území	V místě realizace	Součet
Ekologický pilíř	-1	-1	-2
Ekonomický pilíř	+1	+2	+3
Sociální pilíř	+1	+2	+3
Územní pilíř	-1	-1	-2
Součet	0	+2	+2
Zhodnocení	Jedná se o mírně udržitelnou změnu.		

3.2. Celkové zhodnocení vybraných změn z ÚP

V následující tabulce je shrnuto hodnocení předešlých šetření.

Tabulka 17: Celkové zhodnocení vybraných změn

Kód změny	Hodnocení
Om -1, Om -2, Om -3,	Mírně neudržitelná změna
Bv -8, Vd -1, Vz -3, D -10, D-11	Neutrální změna
Bv 7a a Bv 7b, Bmr -2, D -9, D-35	Mírně udržitelná změna

Z celkového počtu 12 navržených změn jsou 4 hodnoceny jako mírně udržitelné, 5 jako neutrální. Změny Om-1, Om -2 a Om -3 byly zhodnoceny jako mírně neudržitelné změny, jedná se o výstavbu nových objektů (občanské vybavení – malá a střední komerční zařízení).

V současné době se jedná o nezastavěná území a také se musí zohlednit poloha a okolí tohoto území, proto by v tomto případě mělo město zvážit výstavbu těchto objektů v dané lokalitě.

Jedná se o velice jednoduchou metodiku, kterou lze v rychlosti aplikovat a tím tak zjistit jaký vliv na udržitelnost bude daná změna mít. Je ale spíše vhodná pro menší obce, kde je rozsah změn v území menší.

4. Vyhodnocení souladu ÚP s cíli a úkoly územního plánování

Toto zhodnocení je součástí Územního plánu města Králíky, jedná se o zhodnocení dodržování zásad z pohledu města jakožto zhotovitele.

Základním cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území. Územní plán Králíky tento cíl splňuje. V rámci projednávání územního plánu byl především řešen vyvážený vztah mezi předpoklady pro výstavbu a ochranou životního prostředí. Územní plán Králíky posoudil stávající stav území a na základě prognózy vývoje počtu obyvatel a územnímu členění navrhl nové plochy pro výstavbu. Tyto plochy byly prověřeny v řízení především z hlediska vlivu na hodnoty území, jak na přírodní hodnoty, tak i na hodnoty kulturní a civilizační. V rámci projednávání byly některé plochy, které by narušovaly tento vyvážený vztah z návrhu územního plánu během projednávání vyloučeny. Pro vyváženost pilířů udržitelného rozvoje jsou v územním plánu Králíky navrženy lokality pro rozvoj průmyslové výroby tak, aby navazovaly na stávající výrobní zónu a nenarušovaly kvalitu životního prostředí. Dále plochy pro rozvoj občanského vybavení ve městě Králíky a plochy pro drobnou výrobu především v integrovaných obcích. Pro podporu cestovního ruchu, který je jedním ze základních prvků hospodářského rozvoje

v území, jsou v rámci územního plánu Králíky navrženy nové plochy pro rekreaci, jak rodinnou tak i hromadnou, plochy pro sportovní zařízení a jedna plocha pro sjezdové lyžování. Všechny tyto záměry pro rozvoj ekonomického a hospodářského cíle v území byly koordinovány s prvky ochrany přírody, a to především s plochami ptačí oblasti, s ochranou pozemků lesa a ochranou krajinného rázu. S navazujícím rozvojem území je spojena i podpora pilíře sociálního. V územním plánu jsou řešeny i plochy pro rozvoj bydlení, jak v samotném městě Králíky, tak i dílčí návrhy rozvoje trvalého bydlení v integrovaných obcích, které svou rozlohou zaujímají převažující část území obce Králíky. Územní plán stanovuje podmínky pro rozvoj území, tak aby se sídelní struktura města i integrovaných obcí rozvíjela rovnoměrně a byla zachována kvalita bydlení. Územní plán navrhuje plochy asanace a plochy přestavby. Pro vyváženost rozvoje území byla v územním plánu stanovena celková urbanistická koncepce rozvoje území, doplněna koncepcemi rozvoje prvků ÚSES, koncepcí dopravy, vodního hospodářství, civilní ochrany a koncepce rozvoje technické infrastruktury[2].

Pořizovatel v rámci projednávání koordinoval veřejné i soukromé zájmy v území. Veřejné zájmy byly hájeny především na základě ochrany hodnot v území, řešení střetů s limity využití území a chránění veřejných zájmů v území dle zvláštních zákonů, doplněných stanovisky dotčených orgánů a pro ochranu veřejné infrastruktury dle podnětů subjektů působících

v řešeném území. Veřejnost byla nedílnou součástí projednávání všech fází územního plánu Králíky. Územní plán byl zveřejňován a připomínkován z hlediska požadavků soukromých osob či subjektů. Během projednávání územního plánu byly tyto požadavky veřejnosti a požadavky na vyváženost pilířů v území koordinovány[2]

Závěr

Cílem bylo odpovědět na definované otázky, ve kterých by se mělo posoudit, **zda je nastavený systém hodnocení územního plánu z hlediska trvale udržitelného rozvoje a dopadů na životní prostředí plně funkční? Či nedochází v něm k překrývání některých typů hodnocení a opomíjení některých aspektů života? A také zda a jaké by se měly provést metodologické změny ve tvorbě VURÚ a SEA, případně v jejich vazbách tak, aby byl systém plnohodnotně funkční?**

Jako modelový příklad byl zvolen Územní plán města Králíky.

Pokud se chceme na ÚP podívat z pohledu SEA, tak je součástí územního plánu, konkrétně jeho přílohy, vyhodnocení vlivů ÚP na lokality soustavy Natura 2000. Toto hodnocení, bylo provedeno pouze na předem určených lokalitách. U lokalit, u kterých byl shledán vliv na Ptačí oblast Králícký Sněžník, bylo vydáno doporučení na vyjmutí z ÚP. Jiné samostatné vyhodnocení vlivů na životní prostředí není součástí tohoto ÚP. Další součástí ÚP jsou pouze charakteristiky stávajících

stavů území, u kterých jsou stanoveny limity a doporučení na dané problémové okruhy (doprava, vodní a elektrické vedení, atd.), které by se měly při realizaci daného záměru dodržovat, aby nedocházelo k narušení udržitelného rozvoje území a tím i poškozování životního prostředí.

Pokud se zaměříme na metodiku VURÚ, tak je v ÚP zmíněno, že úkolem územního plánování je vytvářet předpoklady a cíle pro udržitelný rozvoj území a tento ÚP tyto cíle splňuje. Specifičtější analýza a vyhodnocení trvale udržitelného rozvoje je součástí ÚAP. Zde jsou provedeny nejen SWOT analýzy pro jednotlivé problémové okruhy, ale také vyváženosti vztahů územních podmínek obce – pilíř ekologický, ekonomický a sociální. Spolu s tvorbou ÚP docházelo k zhodnocení stávající situace i budoucího a vývoje a následnému vyhodnocení byly navrženy nové lokality pro výstavbu.

Součástí tohoto článku je vyhodnocení části území, konkrétně katastrálního území Dolní Lipka, z pohledu udržitelného rozvoje metodikou Čáповé. Z aplikace dané metodiky vyplývá, že by mělo město věnovat větší pozornost při určování lokalit určených především k výstavbě větších výrobních a skladovacích objektů, které jsou pro danou lokalitu méně vhodné. Jinak lze říci, že na zhodnoceném katastrálním území dochází k neutrálním či udržitelným změnám a že se shoduje se závěry týkajících se trvale udržitelného rozvoje daného území uvedených v ÚP.

Pokud bychom měli odpovědět na první otázku, tak z poznatků této práce vyplývá, že by systém hodnocení měl projít dalším vývojem a měl by mu být stanoven pevný řád. Tím je myšleno, že by měl mít pevně stanoveny hranice, kroky, postupy a návody pro tvorbu těchto hodnocení. Pokud tomu tak bude, tak teprve poté se stane daný systém hodnocení územního plánu z hlediska trvale udržitelného rozvoje a dopadů na životní prostředí plně funkční a dále by v něm nemělo docházet k překrývání některých částí jednotlivých posuzování. V současnosti se dá říci, že v takto nastaveném systému dochází k mírnému zvýhodňování ekologického pilíře a tím porušení rovnováhy pilířů udržitelnosti.

Literatura

[1] ČÁPOVÁ, Jana: Diplomová práce. *Trvale udržitelné územní plánování jako nový fenomén správy našich měst*, 2011. 87s. Dostupné z WWW: <http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/39413/1/CapovaJ_TrvaleUdrzitelne_VS_2011.pdf>.

[2] Město Králíky. *Územní plán Králíky*. Dostupné z WWW: <<http://www.kraliky.eu/data/ext-2766.pdf>>

[3] Město Králíky. *Územně analytické podklady správního území obces rozšířenou působností Králíky*. Dostupné z WWW: <<http://www.kraliky.eu/data/ext-4921.pdf>>